

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/1

Telefon št. 73

Upravištvost:

Slovenski trg št. 6

Telefon št. 22

Račun iz. post. št. 4000

Nov. 11. 1921

Izjava ob 4 jutraj.

Stane celoletno . . . 240 K

mesečno 20

na razred osebnosti 360

na inosebnosti . . . 600

Oglaš se vsak mm vršine

stolpca (58 mm) . . 2 K

mali oglaš do 30 mm

stolpca (58 mm) . . 1

Ljubljana, 28. oktobra. Jubilej narodne svobode, ki ga obhajamo jutri, je važen mejnik v zgodovini naše nove države. Do predvčerajšnjih še so naši neprijatelji upali, da bo Jugoslovani klonili pod težo težkih vojnih posledic ter v napornem, notranji konsolidaciji namenjenem boju. Baš ob triletnici Jugoslavije je doprinesel nepobiten dokaz, da je njena življenjska sila jaka, njeno je dobro zdravo. Ni več niti zunanje, niti notranje sovražnosti, ki bi sedaj ne videli, da je ni več sile, ki bi mogla razbiti naše narodno in državno edinstvo. Vsi, ki so s zaupanjem gledali v Jugoslavijo, imajo zadoščenje, da niso bili zaman priče zgodovinskemu dogodku ob koncu svetovne vojne.

V času, ko je vsa pozornost državljanih obrnjena na zunanje politične dogodke, ne smemo presreti jako važnega notranjopolitičnega pojava, iz katerega črpa narod in država veliko svoje sile.

V dneh triletnice narodne svobode se vrši prikrati zemaljski kongres Demokratične stranke. Prvič se sestanejo v Beogradu iz vseh pokrajin prostrane Jugoslavije delegacije lokalnih organizacij, da zahtevajo in določijo pred najvišjim strankinim forumom, smernice političnega, kulturnega, socialnega in gospodarskega dela največje stranke v državi, stranke, brez katere je sestava vlade v Jugoslaviji sploh nemogoča.

Ideja moderne demokracije je črna novih moči iz svetovne vojne. Elementarno se je pojavila tudi pri nas. Kot potrebuje vsaka nova velika stvar, ko se porodi, veliko ljubezni in veliko negovanja, predno dozori, tako je tudi ideja jugoslovanske demokracije potrebovala nekaj let, da se je mogel dovršiti proces kristalizacije. Pred letom 1918. je bilo v jugoslovanskih pokrajinah še nešteto strank, ki so se sicer vse postavile v službo moderne demokracije, a vsaka je svojo nalogo nekoliko drugače razumela, njihovi voditelji pa so tudi vsak za seboj iskali izražanja demokratske misli. Parlamentarni demokratski klub začenega narodnega predstavnika je dal demokraciji v Jugoslaviji prvo platformo. Ako pogledamo prvi seznam članov te demokratske organizacije, šele vidimo, kako heterogeni elementi so se v začetku priključili demokratskim vrstam. Koliko jih je bilo, ki so smatrali nov in epohalen političen pokret moderne demokracije le kot sredstvo za doseg osebni ambicij. Demokratična ideja pa je dobivala od dne do dne jasnejše konture, demokratske vrste so se, četudi ponekod po številu potisnjene nazaj, na znotraj bolj in bolj približevale, dokler ni nastopilo zlitje v krepko, harmonično enoto. Zavedamo se, da veliko delo notranjega prerodenja v demokratskem duhu še zdavnaj ni končano in da ima prava demokracija še mnogo notranjih in zunanjih ovir, predno bo njen program do podrobnosti izklesan, nosilec demokratske ideje ter njeni pristaši pa vseskozi možne na svojem mestu.

Na jutrišnjem prvem kongresu Demokratične stranke se prvič definitivno formulira strankin program ter sprejme strankin organizacijski statut. Jutrišnji kongres Demokratične stranke je pravzaprav njen ustanovni občni zbor, kajti šele od jutri se formalno ustanovi enotna stranka, ki se bo raztegala od Triglava do Bitolja, imajoč v Beogradu centralo, v vseh pokrajinah pa iste posestrske lokalne organizacije. Zanimiva je pravzaprav ta okoliščina, ki dokazuje, da je bila ideja demokracije močna, dovolj, da se jo tudi brez prave organizacije tako krepko zasidra med narodom. Tem večja bo v bodoče njena snaga, čim se jo podkrepiti še s sistematično organizacijo.

Na jutrišnjem kongresu Demokratične stranke nastopijo pod vodstvom jugoslovanskega narodnega idealista, Ljube Davidovića in Svetozarja Pribičevića naši najboljši možni referati o položaju v zemlji. Račun, ki ga bodo polagali zaupnikom strankin lokalnih organizacij zanje ne bo težak. Najboljše volje, najidealnejši namenov in sposobnosti jim nihče ne bo mogel odrehati. Ako niso mogli še vsega realizirati, kar so želeli, so krive razmere, v katerih so bili prisiljeni delovati s največjo poštovanostjo. Jutrišnji dan bo za demokratsko idejo in za demokratsko stranko začetek velikega razmaha. Ako je napredovala ta stranka dose-

Nota Velike antante Mali antanti - Naš odgovor - Vpoklic treh novih letnikov

ODLOČITEV O ULTIMATU.

Beograd, 28. oktobra. (Izv.) Na današnji seji ministrskega sveta, ki je trajala od 4. do pol 9. ure zvečer, se je v glavnem razpravljalo o zunanje politični situaciji. Med sejo so prišli zastopnik Anglije, Francije in Italije na našem dvoru in predali zastopniku ministrskega predsednika, Trifkoviću noto velike antante, kateri je bil priložen tudi prepis note, ki jo je izročila velika antanta madžarski vladi v Budimpešti. V tej noti na Madžarsko izraža velika antanta svoje zadovoljstvo, da je madžarska vlada preprečila poizkus restavracije Habsburgovcev na Madžarskem ter zahteva, da se izroči Karl Habsburg antanti, ki ga bo internirala na mestu, ki se bo še določilo. Od nas pa zahteva antanta, ravnotako kakor od Češkoslovaške, da ne podvzamemo nobenih korakov proti Madžarski, ker je madžarska vlada na zahtevo velike antante storila sama vse, kar je potrebno. Naša vlada ni mogla odobriti tega stališča velike antante ter je sklenila, da jutri sporazumno s Češkoslovaško in Rumunijo preda veliki antanti noto, v kateri se zahteva popolno likvidacijo Habsburškega vprašanja na Madžarskem, kakor tudi popolno razorožitev na Madžarskem in odškodnino za naše vojaške ukrepe. V isti noti izjavlja mala antanta, da odklanja v nasprotnem slučaju odgovornost za bodočnost, če bi bila prisiljena k nadaljnjemu postopanju. Še predno je bila predana nota velike antante, je vlada sklenila, da se pokličejo na orožno vajo isti letniki 2. in 3. armije, kakor so bili preje pozvani iz 1. in 4. armije. Vpoklic novih rekrutov pa je odložen na pozneje.

Beograd, 28. oktobra. (Izv.) Vlada je danes obvestila kralja Aleksandra in ministrskega predsednika Pašića o dogodkih, ki so se zadnje dni odigrali in na osnovi tega poročila prosila za direktivo o izročitvi projektiranega ultimata Madžarski. Odgovor se pričakuje jutri.

Budimpešta, 28. oktobra. (Izv.) Uradno se poroča, da napovedana nota Male antante dosedaj še ni bila izročena. Splošno prevladuje mnenje, da je to prepričala Italija, ki je zainteresirana na izvedbi beneškega sporazuma in tudi sicer noče prepustiti vodstva srednje Evrope Mali antanti. Za slučaj, da bi bil izročen kak ultimatum, je popolnoma izključeno, da bi ga madžarska vlada sprejela, ker bi pomenilo to pričetek notranjih bojov. Iredenta, ki je bila oborožena v svrhu odbitja karlističnega prevratnega poizkusa, bi potem obrnila kopje in nastopila proti vsaki vladi, ki bi sprejela pogoje, kakor jih namerava staviti Mala antanta.

Dunaj, 28. oktobra. (Izv.) Dunajska antantna poslanstva so obvestila časopisje, da je veleposlaniška konferenca odobrila beneški sporazum med Avstrijo in Madžarsko, vendar še ni nastopila proti vsaki vladi, ki bi sprejela pogoje, kakor jih namerava staviti Mala antanta.

Izgon Habsburgov iz Švice TAKOJ VELJAVEN!

Bern, 28. oktobra. (Izv.) Švicarski zvez-

daj zlasti v Šumadiji, kjer je politična zavednost narodova največja in državna misel najjačja, ni dvoma, da bo v bodoče poročila tudi tja, kjer tavajo ljudske množice še v politični neorientiranosti ter se dajo zapejati ob brezvestnih habsburških demago-

ni svet je sklenil, da mora Karlovo spremstvo brezpogojno do konca tekočega meseca zapustiti Švico. Mlaši brat ekscesarja Karla, nadvojvoda Maks, ki je hotel obiskati zapuščene Karlove otroke, ni smel prestopiti na Švicarska tla, ko je dopotoval iz Münchna. Tudi Karlova mati Marija Jožefa mora do konca oktobra zapustiti Švico. Pri Karlovih otrokih sme ostati edinoletna Maria Annuncata. Kar se tiče usode Karlovih otrok, zvezni svet še ni definitivno sklepal, pač pa je načelno sklenil, da morajo tudi otroci, čim se določi usoda njih staršev, zapustiti Švico.

SE VEDNO ROVARJIO!

Beograd, 28. oktobra. (Izv.) Prošli ponedeljek je v Subotici bila konferenca nekaterih avstrijskih in madžarskih Karlovih privržencev s jugoslovanskimi emigranti, ki se nahajajo v Gradcu, na Dunaju in na Madžarskem. Posvetovali so se o odcepitvi Hrvaške od Jugoslavije, smatrajoč, da je trenutek ugoden za akcijo!

Beograd, 28. oktobra. Današnja »Pravda« prinaša članek pod naslovom »Dužnost vlade«, v katerem zahteva, naj se povodom likvidacije dogodkov v Madžarski razenele naši narodni in državni sovražniki. Svojo zahtevo utemeljuje z objavo dveh proglašev, ki sta se preko Mele razširila v naši državi na dan Karlovega prihoda. V teh proglaševih se na znani frankovski način pozivljajo Hrvati, naj stresejo s sebo srbski jarem.

Dunaj, 28. oktobra. (Izv.) V tukajšnjih antantnih krogih se trdi, da velika antanta sploh ne bo izročila Madžarski ultimata, ker smatra Karlovo pustolovščino kot rešeno in končano. Velike sile bodo priznale beneški sporazum, kar se da že sklepati iz dejstva, da zavezniška komisija v Sopronu nadaljuje pripravljajna dela za izvršitev plebiscita v Sopronu.

NAŠ ZASTOPNIK V ČEŠKOSLOVAŠKI VOJSKI.

Beograd, 28. oktobra. (Izv.) Danes popoldne je odpotoval polkovnik Jurislić v Prago, kjer bo deloval kot delegat naše vojske v vrhovni komandi mobiliziranih čet češkoslovaške republike.

MNENJE MIHAELA KAROLYJA.

Split, 28. oktobra. Današnja »Novo Doba« prinaša razgovor svojega urednika z grofom Mihalom Karolyjem o Karlovem puču v Madžarski. Grof Karoly je izjavil, da ga polzuje priču ni izne-nadil, ker se je to moglo pričakovati že na podlagi izjav madžarske vlade same. Zapadno-madžarsko vprašanje je bilo samo pretveza za to, da bi mogel prispeti Karol skozi razpokinje trianonske mirovne pogodbe na Madžarsko. Horthy in njegova vlada nista nikoli tajila, da so legitimisti. Med Horthyjevo in karlisti je bila razlika v vprašanju časa. Prvi čakajo samo na posebno priliko. Oni bi bili srečni, ako bi sedaj mogli internirati Karla v Hofburgu, da bi ga postavili na čelo države, ko bi bil primeren čas. Restavracija Habsburžanov in Horthyjev sistem sta eno in isto. Velika in mala antanta morata, ako resno nameravata preprečiti povratke Habsburžanov, napraviti konec Horthyjevemu režimu, ker bo drugače vedno obstajala nevarnost novih prevratov, vendar še sicer postane gospodarska obnova Vzhodne Evrope nemogoča. Če ostane sedanjí režim na Madžarskem, bodo sosednje države morale biti vedno oborožene, medtem ko bo ta režim pomenjal za Madžarsko pravo katastrofo. Samo s tem, da uvede Madžarska demokracijo in iskren republikanski režim, more dobiti zaupanje male antante ter s tem doseči mnoge realne politične in gospodarske koristi. H koncu je Karoly rekel, da je ogromna večina prebivalstva na Madžarskem nasprotna Habsburgovcem, dočim so na njihovi strani samo plemstvo, gentry in visoki klerus. To je razumljivo, ker morejo ti stanovni samo v monarhiji obdržati svoj fevdalni sistem in svoja bogastva.

Naša država se krepko konsoliduje. Vse gre na boljše, četudi še vedno valovijo sem in tja uspehi in neuspehi. Razlika med 29. oktobrom 1918 in 29. oktobrom 1921 je velikkanska. Na tem si smejemo po vsej pravi zaslužiti sramo v svoje zasluge.

Razdelitev v oblasti. Uprava na avtonomija

LJUBLJANSKA IN MARIBORSKA OBLAST.

Beograd, 28. oktobra. (Izv.) Danes popoldne je vlada predložila skupščini zakon o oblasti in srezki avtonomiji, o razdelitvi v oblasti in o centralni upravi. S tem je vlada izvršila rok, ki ga določa ustava za predajo zakonskega načrta. Vlada je na stališču, da se razdelitev v smislu njenega zakonskega načrta nima smatrati kot definitivno odločitev, ampak prepušča v smislu ustave zakonodajni skupščini, da izvrši spremembe. Zakonski načrt za razdelitev države v oblasti predvideva razdelitev Hrvaške v štiri oblasti. Zagrebška pa bo največja

vseh oblasti v državi. Slovenija bi se po tem načrtu razdelila v mariborsko in ljubljansko oblast. Slednji bi pripadel sodni okraj Laško in področje okrajnega glavarstva Brežice razven enega dela okraja Kozje, ki bi pripadel mariborski oblasti. Občina Velika Dolina v krškem okraju bi spadala pod oblast Zagreb, občina Osilnica pod Karlovac, a Dolnja Lendava pod Varaždin. Vlada je mišljenja, da se naj ljubljanski oblasti priključi tudi Prezid in Zumberk, ali prepušča skupščini, da prevede končno razdelitev.

Italijanska dvojna igra

IZJAVE ITALIJ. ODPRavnika POSLOV V BEOGRADU.

Zagreb, 28. oktobra. »Novosti« poročajo iz Beograda: V italijanskem poslanstvu pričakujejo prihoda italijanskega poslanika na našem dvoru, grofa Manzoni-ja. Italijanski odpravnik Summonte je sprejel dopisnika »Novosti« ter mu naglasil v nekoliko besedah svoje mnenje, da so se završili dogodki, ki se nanašajo na Karlovo pustolovščino. Italija je od prvega dne stala na pravičnem stališču male antante in ni nikdar pomišljala, da bi ga opustila. Zaradi solidarnosti, ki se manifestira, je mala antanta zmogla in onemogočila Karla Habsburškega. (V našem tisku se te dni omenja potovanje Pašića preko Rimu; ali imate o tem kaka potrdila?) Nam od sedaj to ni znano, je odgovoril Summonte. V vsakem slučaju pa bi mogel sestanek Pašića s člani naše vlade zelo utrditi sporazum med našo in vašo vlado. V tem času, ko govorimo, je konferenca poslanikov bržkone določila kralj, kjer bo Karl interniran in ki bo bržkone otkor Malta, kar bomo zvedeli v kratkem času. V ostalem so glavni posli končani ter je konferenca v Portorose že pričela z delom.

Rim, 28. oktobra. (Izv.) V tukajšnjih oficijelnih krogih ne vlada sicer zaradi nadaljevanja mobilizacije Male antante, posebno na Češkoslovaškem, nikako vznemirjenje, vendar pa se vkljub temu con-

sulta poslužuje pridno svojih organov, v katerih namigava, da ji zahteva po odstopu Horthyjeve vlade nikakor ni po godu. Govori se, da je Italijanska vlada že napravila v Pragi prijateljski korak in dobila o namenu mobilizacije zadovoljiv odgovor.

Jugoslovansko in češkoslovaško poslanstvo v Rimu nočeta dati novinarjem nobenih informacij. Zanimivo je, da samo »Corriere della Sera« opozarja, da je sklep veleposlaniške konference netočen, ker zahteva samo odstop razkralja Karla, nikakor pa ne vseh Habsburžanov.

Dunaj, 28. oktobra. (Izv.) Neka tukajšnja zavezniška mislja (namreč italijanska!) razširja poročilo, da je javila Češkoslovaška vlada veleposlaniški konferenci v Parizu, da se Češkoslovaška pridružuje akciji male antante v okviru zahtev velike antante. Zahteve velike antante, ki jih mora Madžarska izpolniti, so po mišljenju češkoslovaške vlade sledeče: 1.) izročitev Karla Habsburga; 2.) razorožitev Madžarske; 3.) striktno izvrševanje trianonske mirovne pogodbe brez oziroma na beneški sporazum. — V slučaju, da velika antanta ne doseže v Budimpešti teh svojih zahtev, potem bo šele Češkoslovaška v zvezi z ostalimi državami male antante nastopila svojo pot!

ZASEDANJE SKUPŠČINE.

Beograd, 28. oktobra. (Izv.) Na jutrišnji seji skupščine bo prečitan ukaz, s katerim se odpirajo redne seje parlamenta. Seja se nato takoj zopet zaključi. Prihodnja seja se skliče naknadno.

ZAKONODAJNI ODBOR.

Beograd, 28. oktobra. (Izv.) Seja zakonodajnega odbora, ki je bila določena za danes, se radi zadržanosti M. Trifkovića ni mogla vršiti.

KRALI IN PAŠIĆ V PARIZU.

Beograd, 28. oktobra. (Izv.) Po poročilu zdravnika dr. Subotića se je sicer zdravstveno stanje kralja Aleksandra tako izboljšalo, da se sme smatrati, da je ozdravel, vendar je še rekonvalescent. Kralj spremlja vse dogodke v državi ter konfirira vsak dan s Pašićem. Z ozirom na položaj in ker je njegova prisotnost v Parizu zaradi več važnih vprašanj, tičočih se naše kraljevine, se Pašić vrne najbrž še le potem, ko pade v teh vprašanjih odločitev. Vest o njegovem odhodu je bila prenehanja. Mogoče je, da se kralj in ministrski predsednik vrneta še le v novembru. Vsekakor je njuno bivanje v Parizu za kraljevino koristnejše, ko če bi bila v domovini.

ODLIKOVANI ORGANIZATORJI SEJMA.

Beograd, 28. oktobra. (Izv.) Z ozirom na dobro uspehi industrijski sejm v Ljubljani, so na predlog ministra trgovine v ministrskemu svetu odlikovani s redom sv. Save od V. do III. stopena sledeči gospodje: Fran Bonča, predsednik ljubljanskega sejma; Vinko Majdič, predsednik Zveze industrijalcev; Dragotin Hribar, podpredsednik Zveze industrijalcev; Ivan Jelačin, predsednik Zveze trgovskih gremijev v Ljubljani; Engelbert Frančič in Ivan Rebek, predsednika obrtnih organizacij v Sloveniji; dr. Rudolf Marn, šef oddelka za trgovino in industrijo v Ljubljani; dalje arhitekt Costaperaria v Ljubljani, industrijalec Zabkar v Ljubljani ter Peter Kozina, industrijalec v Trzinu.

ALBANSKI NEMIRI.

Beograd, 28. oktobra. Presburo poroča iz Skadra: Radi maščevanja proti svojim voditeljem, ki so prestopili k tiranski vladi in izdali kršćanske državo severne Albanije, so miristiške čete zaigale preteklo nedeljo v Kalmethi dvorec škofa Bumčića, ki je član četvorice albanskega regentstva.

Beograd, 28. oktobra. Presburo poroča iz Elbasana: Znani morilec Esad paša, Avni Rusten, kateremu so pred nekajimi tedni priredili albanski nacionalisti svečano potovanje v Severno Albanijo in v Skader ter ga predstavljali kot narodnega junaka, je sedaj odšel iz Tirane na postojanke proti naši meji. Pod njegovim poveljstvom se nahaja okoli 610 prostovoljcev. Pričakujejo se še ojačenja iz Valone in Klementijev. Številno prostovoljcev in rednih čet tiranske vlade na naši meji se čeni nad 12.000 mož.

Beograd, 28. oktobra. Presburo poroča iz Korče: Po zaupnih poročilih je prišla tiranska vlada proti nam oboroževati tudi prebivalstvo v ozadju svojih čet. Tako je došel te dni v Bulciše Valdijat Kapdahoj iz Mata s 70 ljudmi ter prišel razprijati med prebivalstvo tega kraja puške, municijo in bombe.

»KOMUNISTIČEN« POSKUS V CRNI GORI V KALI UDUSEN.

Zagreb, 28. oktobra. »Jutarnji list« poroča iz Beograda: Iz Cetinja poročajo, da zasledujejo odvetnika dr. Vukočina Markovića orožniki, omladinci in seljaki. Sedaj poročajo, da se nahaja v bližini Cetinja in da je v njegovi četi samo devet oseb. Tudi od tu so ga izgnali in pravijo, da beži proti Reki. Brez dvoma skuša priti v Skader, kjer bo gotovo našel zavetišče. Prijeti njegovi tovariši se obnašajo zelo drzno pred prelokalnim sodnikom in pred policijo ter energično zagovarjajo svoje komunistične ideje. Dr. Vukočini Marković je živel precej časa v sovjetski Rusiji, kjer sta ga Ljenu in Trocki poslali na razna mesta Rusije z raznimi misijami. Marković se naravno ni mogel sprijazniti s tihih življenjem v mali vasi, kjer je živel pod policijskim nadzorom, vendar še ni pobegnil v gore.

Nov pravilnik o stanovanju in najemih zgradb

Namesto stanovanjskega pravilnika deželne vlade za Slovenijo z dne 6. julija 1921 je sedaj izdal gospod pokrajinski namestnik minister Ivan Hribar nov pravilnik, ki se v glavnem razlikuje po tem, da je mnogo daljši od prvega in da tolači po vzoru hrvaškega stanovanjskega pravilnika še več določb stanovanjske uredbe podrobnejše. Največja njegova prednost je, da je zorno sistematično sestavljen. Bistveno bi utegnili vplivati na stanovanjsko vprašanje nova določila o postopku stanovanjskih oblastih. Zelo verjetno pa je, da se bo z njimi dodeljevanje stanovanj samo še oteževalo.

V podrobnostih regulira pravilnik razmerje med najemodajalcem in novim najemnikom.

Ako je najemnik stanovanja erar, je določiti najemnino tako, kakor če bi bila stanovanje najela oseba, kateri gre pravica do naravnega stanovanja, ali oseba, kateri je država določeno stanovanje dodelila.

Ako bi katerikoli najemnik zahteval, mora najemodajalec osnovno najemnino verodostojno dokazati.

Zoper povišbo najemnine je pritožba v vseh primerih dopustna.

Najemniki sob, ki menijo, da preseže dovoljeno mero dodelanja najemnine, ki so jo pogodili in plačali, se smejo obrniti na pristojno stanovanjsko oblast in zahtevati, da se višina najemnine določi po določilih »Pravilnikov«.

Najemodajalec ne sme od najemodajalca terjati nikdar več od davščin in pristojbin, nego plačuje on sam iz tega naslova.

Dokladi na davke plačuje najemodajalec vse.

Pri sodnih odločitvah stanovanj mora najemodajalec vložiti odpoved pristojnemu sodišču pisмено ali pa jo dati ustno na zapisnik. V odločitvi mora najemodajalec navesti vse odločitvene razloge in vse dejanske okoliščine ter ponuditi vse dokaze, na katere opira svojo odločitveno razlogo. V pravdi, ki nastane vsled ugovora zoper odločitev, ne more najemodajalec uveljaviti novih razlogov in dejanskih okoliščin, katerih ni navedel v odločitvi.

V najemnih pravicah, ki se tičejo najemnih pogodb z enomesecnim ali krajšim odpovednim rokom, razpravlja sodišče po določilih postopanja v malotnih zadevah.

Za njih potrebne stanovanjske prostore, ki se v smislu uredbe, ne smejo dodeljevati, se smatrajo:

- 1.) za samce, vdove, ločence obeh spolov z lastnim gospodinjstvom ali brez njega ena soba;
- 2.) za družine brez otrok ali z enim nedoraslim otrokom dve sobi;
- 3.) za družine z dvema ali tremi nedraslimi otroki ali z enim dolaslim in enim ali dvema nedraslimi otrokoma tri sobe;
- 4.) za večje družine štiri sobe;
- 5.) za vdove (vdove) se v primerih pod 3. in 4.) računati ena soba manj.

Interpretacija stanovanja v poslovne prostore je vobče zabranjena.

Brez izrednega dovolila stanovanjskega oblasta se ne sme nobena stranka na novo priseliti, niti preseeliti, niti se vseliti v stanovanje.

Stanovanjska oblasta I. stopnje so politična oblasta I. stopnje (okrajna glavarstva, politične ekspoziture, mestni magistrati v Ljubljani, Mariboru, Celju in Ptuj).

Vloge na stanovanjski urad se morajo vročati pisмено.

Stranke se udeležujejo ustnih razprav pri stanov. oblasti osebno ali po pooblaščenih.

Zastopanje po odvetnikih na ustnih razpravah ni dopustno.

Ako se je stranka samostojno vveljavila v stanovanje, ki je dodeljeno drugemu, mora stanovanjsko oblast v 24 urah priložno izvesti vsiljenca v prid upravičencu. Zoper to ni pritožbe.

Reševanje pritožb, naperjenih zoper odločke stanovanjskih oblastev I. stopnje, je brez izjeme pridržano stanovanjskemu senatu pri oddelku za socialno skrbstvo.

Stanovanjski senat je v reševanju poverjenih poslov samostojen in nezavisen.

Uradna laž

Italijansko poslanstvo pri naši vladi uradno zanika, da bi laška vlada preprečila otvoritev hrvaških in slovenskih šol v Julijski Benečiji. In da bi ta uradna laž bolje držala, navaja laško poslanstvo celo neke številke, da bi tako lahkoverneži lažje nasledili.

Nasproti temu službenemu poročilu laškega poslanstva konstatiramo mi, da je sicer res še otvorjenih nekaj šol, da se pa sistematično zapirajo, oziroma krčijo šole celo v čisto jugoslovanskih krajih. Laška vlada seveda ni tako šolska, da bi vedno uradno zatvorila šole, temveč stori to na veliko bolj premeten način. Slovenskega učitelja prestavi, drugega odlovi in uradno še vedno otvorjena šola je brez učitelja. Novega učitelja ni in zato šola tudi ne deluje, ampak uradno je še vedno otvorjena. Takih slučajev se je začetkom tega šolskega leta dogodilo že več in gotovo je, da jih bo do konca leta še vse polno.

Toda to ni edini slučaj, da se onemogoči slovenske šole. Učitelje šikanira poleg tega laška vlada tako, da večini res ne preostane drugo, ko da gre po svetu. Tako niso dobili tržaški učitelji letos 1. oktobra nobene plače. Šele 6. oktobra so dobili polovico plače. Laška vlada, ki ima sicer denar za vse brigante, ki se zbirajo v zloglasnih društvih, noče imeti za svoje uradnike, za svoje učitelje niti toliko denarja, da bi jim izplačevala redno plačo. Namen laške vlade je prozoren in je nova lavorika kulturnosti.

Istočasno pa skuša odvzeti laška vlada jugoslovanskim šolam otroke. To je seveda najboljše sredstvo, da šole kratkoma zapre. Posebno intenzivno se vrši to delo v bližini mest, osovito Trsta. Poljski čuvaji v magistratni službi so zbirali pri družinah šolska izpričevala in potem vpisovali otroke v laške šole. Pri tem se je dogodil nad vse značilen dogodek. Ker ni imela neka mati časa, da poišče izpričevalo otroka, ji je pomagal pri iskanju poljski čuvaj, in sicer tako intenzivno, da so materi zmanjkale dragocenosti!

O delitvi naše države v oblasti

(Zgodovinski spomin.)

V revolucijskem letu 1848. so slovenski kraji ob Savi, od Sevnice do Brežic, želeli, da se združijo s sosedno Hrvaško. Sestavljale so se prošnje (junija 1848) in pobirali podpisi in iz vsega se vidi, da so ta pokret vodili priprosti ljudje, ki niso bili baš izurjeni stilisti. Povod so mu bila gospodarska vprašanja; k temu je prihajalo še posebno zaupanje, ki ga je priprosti narod imel do popularnega Jelčiča bana.

Tako je pot vasi krškega okraja (s Cerkljami vred) prošila, češ, mi ubogi ljudje želimo, če je mogoče, »ker smo že bližnjiki, postati tudi bratje (s sosednjimi Hrvači)«; 76 podpisov.

Druga taka prošnja iz župe Leskovec in Cerklj in 100 podpisov. Tretjo izjavo iz okraja Košanjevec - Sv. Križ je podpisalo 276 posestnikov; na nadaljnji polji jih je podpisanih 105 iz svetokriške občine.

Mnogoštevilni so podpisi iz severnega okraja; podpisanci se zavezujejo, da ne boje privoliti v nobeno nemško zvezo, ampak hočejo priti k slovenskemu zvezu, to je, s Kranjci in Hrvači želimo in hočemo biti skupaj (163 podpisov).

V celem je prošilo iz krškega okraja 12 vasi, iz kostanjeviškega 33 vasi; v severnem okraju se je nabralo preko 1000 podpisov.*

Kdo je celo stvar inšceniral, nam doslej ni znano; zdi se pa, da se je začela v kmetskih krogih samih; a to mislijo se ujema, kar nam poroča ta-

* O vsem tem poroča dr. Velimir Deželić v »Vjesniku kr. hr. - slav.-dalm. arhiva« XII. (1910).

kratni celjski kapitan Orožen (maja 1848), češ, kmetje iz okrajev Brežice, Rajhenburg, Sevnica in nekaterih drugih obmejnih okrajev se v Dobovi po deputacijah pogajajo s Hrvači o združitvi obeh delov in o ukinjenju carinske črte.

Dne 6. junija je mnogobrojna slovenska deputacija Jelčičevemu saboru izročila petico o zvezi s Hrvaščino (več tisoč podpisov).

Ta »revolucijski« pokret je poleg drugega mogel dati povod brusarji, ki so jo koncem maja 1848 uradni krogi širili med narodom »Kranje Kranjcem«. Značilno je, da so o tem kmetskem pokretu čisto molčale konservativne »Novice«. Danos so avtonomisti goreči zastopniki levega gesla »Kranje Kranjcem«, ki mu dajejo le nekoliko modernejšo besedilo...

Nekaj o rudniških razmerah v Kočevju

Vedel pomanjkanja jugoslovanskih rudarskih inženjerjev, je primorana trboveljska družba sprejeti v obratno službo večino tujce, tako v Trbovljah, kakor tudi v vseh drugih manjših obratih. In takemu srečnemu slučaju se ima zahvaliti tudi gospod obratni asistent inž. Keck, da more selaj nemoteno paševati nad svojimi podložniki. Ta mladi gospod je nastopil svoje mesto šele okoli božiča 1920. kljub temu pa je poznan že daleč »kakoli kot strašno zagrozen Švab, ki preganja in muči slovenske nastavlence in delavce, kjer in kakor jih le more. Kamorkoli sem prišel, s komurkoli sem govoril, bodisi z delavci, pazniki ali s slovensko inteligenco v mestu samem, povsod sem čul le pritožbe in začudenje popraševanje, kako da se morejo v današnjih časih, v svobodni Jugoslaviji dogajati stvari, ki teptajo narodni ponos vsakega za vednega Jugoslavana, z onim znanim nadutim šovinizmom, gornještajerskega študenta — buršaka. Evo slučajev!

V jami smo. Tik pri šahu se nahaja letos dozidan rov z vrezanim napisom: »Gluck auf!« Nikdo od delavstva se ne sme razburjati radi tega, lahko takoj pobere svoje cape in hajdi, ker »car daleko, bog visoko«. Uraduje se pri trboveljski od prevrata sem po naročilu (?) le slovenske, gospod inž. Keck pozdravlja dosledno le: »Gluck auf!« in nič drugega. Ako ti ni všeč, pojdi! Gospod inž. neče razumeti niti besedice slovenski, logična posledica je torej, da pazi skrbno na to, da sprejme kolikor mogoče Nemcev v jamsko delo! Kar je na Slovenec, pazite da govorite nemški z njim ako le kaj znate, sicer ste »unbrauchbar« tudi za težka dela, ker lažje je kakor »lauffer« pri šahu, zasipanju rogov, zadavljanje proge itd. so naznana po večini le Nemcem. Kolikor časa sem imel službo še nisem videl enega Slovenca pri šahu zaposlenega! Ali je bilo mogoče vse to le slučaj, čudno naključje? — Z inženjerjem hodi pogosto po jami »Schlichtmeister«, »internationalni« Korošec, ki opravlja poleg vsega še službo tolmača med delavstvom in poslednjim, ker bi drugače slovenski delavci sploh ne mogli vršiti inženjskih ukazov.

V jami so bili zaposleni trije pazniki. Enega so odustili iz službe, ker je bil komunističen agitator. Sedaj hoče inž. nastaviti, na vsak način Nemca, nekoga invalida brez roke (v eni roki mora imeti luč, z drugo mora plezati ne lestvah), ki je pa zaposlen pri dnevnem konu in ima torej nemerno eksistenco, da se lahko preživlja! Torej ne socialni čut, restrični šovinizem, mu narekuje to nameri! Govoril je pri rudniku v delu osivelih končev (naivnejši čin rudarja), zmehčanih po kratkem potoku ostalih paznikov, vršiti tako službo. Čemu imamo v Celju uradno šolo? Ali morda zato, da se nastavljajo pri nas tučci?

Koncem septembra so imeli delavci oblastveno dovoljen šod in so z dovoljenjem gospoda inšpektorja (o katerem vsi brez izjeme poudarjajo, da jim je zelo pravičen in naklonjen), zjutraj nabili na rudniku tudi plakate. Ko je prišel dopolna gosp. inž. Keck

na rudnik, je dal takoj vse plakate odstraniti in delavci so se začudeni povpraševali, odkod inna g. inž. večjo oblast kot okrajno glavarstvo? — Ali Vam je znano g. inž., da je tako dejanje kratenje politične svobode in torej kaznivo? Ali si upate tajiti Vaš junaki čin? Ali veste morda povedati tme koga drugega, ki je izvršil to dejanje namesto Vas? Koliko kričeh slučajev so mi pripovedovali, navedel pa sem v ilustracijo narodnega zatiranja le to, kar sem sam videl in slišal. Ali to še ni vse!

V začetku julija l. l. je bil tretji letnik montanistov l. l. tehnike z gosp. univerz. prof. Frostom na enotedenski ekskurziji v Kočevju. G. inž. ni našel toliko časa, da bi samo enkrat govoril z g. prof. Ignoriral nas je — kot Slovenec! Bili smo mu trn v peti — bodi slo. inženirji! Zato je tudi mojega kolega, ki je praktical en mesec

Po svetu

— Šopronj za Madžarsko izgubljen? Italijanski tisk se vzporedno z vprašanjem karlističnega puča bavi z rezultati beneške konference. »Tempo« piše, da so sadi posvetovanja v Benetkah ne le ogroženi, temveč naravnost uniženi, ker je Madžarska sama izigrala simpatije zaveznikov. — Drugi italijanski listi prinašajo z Londona poročilo, ki pravi, da je vsled najnovejših Karlove avanture postalo ljudsko glasovanje za Šopronj nemogoče. Razmotrivajoč vzroke Karlovega pleta na Madžarsko, meni italijanski tisk, da je Karlovo podjetje nedvomno v zvezi z diplomatičnimi spletkami neke ugledne evropske velesile — kakor izgleda, najbrže Francije.

— Poljski protest proti Karlovi avanturi V zadevi karlističnega puča v Šopronju je končno zavzela jasno stališče tudi varšavska vlada. Naložila je svojemu odpravniku v Budimpešti, naj opozori tamkajšnji kabinet, da Varšava neprevidno postopanje Karla Habsburga najostreje oboja, ker ga smatra za resno ogrožanje evropskega mira.

— Novi nemški kabinet je sestavljen tako-le: Državni kancelar in zunanji minister dr. Wirth (centrum.); podpredsednik in državni minister Bauer (večinski socialist); notranje stvari dr. Köster; državnoobrambni minister Gessler (demokrat); gospodarski minister Robert Schmed (večinski socialist); minister za prehrano in začasní finančni minister dr. Hermes (centrum); minister za pošto Giesbert (centrum); delovni minister Braun (socialni demokrat); minister za promet Gröner (demokrat); pravosodje Radbruch (socialni demokrat); ministrstvo za obnovo začasno še ni zasedeno.

— Zavod sv. Jeronima v Rimu. »Giornale d'Italia« poroča, da je italijanska vlada sklenila dvigniti sekvester nad zavodom sv. Jeronima. Zavod bo prepustila Vatikanu, ki ga bo potem izročil jugoslovanski vladi kot njeno neomejeno lastnino. Da se je to vprašanje rešilo za nas tako ugodno, je zasluga naše vlade, ki se je zavestari jugoslovanski zavod izročil svoja z vso energijo za to, da Italija ta jim pravim lastnikom.

— Japonci grede iz Sibirije. Japonska vlada je sklenila, odpoklicati svoje čete iz Sibirije.

Politične beležke

Kongres demokratske stranke. Kakor smo že poročali, se vrši dne 30. oktobra v Beogradu kongres Jugoslovanske demokratske stranke. Na seli glavnega odbora stranke je bil za kongres določen naslednji spored: 1.) Predsednik glavnega odbora, g. Ljuba Davidović, otvori kongres. 2.) Poročilo verifikacijskega odbora o številu prispelih delegatov za kongres. 3.) Konstituiranje kongresa z izvolitvijo predsednika, 5 podpredsednikov, 5 tajnikov in odbora za resolucije. 4.) O vnanji politiki Demokratske stranke, poroča predsednik g. Ljuba M. Davidović. 5.) Notranja situacija države, referent g. Svetozar Pribičević, narodni poslanec. 6.) Finančna politika Demokratske stranke, referent g. dr. Voja Vejičević, narodni poslanec. 7.) Zemljorad-

proje, tako dolgo preganjali, da ni mogel več strpeti in je raje — šel! Zopet drugega kolega mlajšega letnika je pustil tako karati, da je imel vse ožujene roke in ko je šel, mu je nšel, da je »sicer zadovoljen z njim, samo to da mu ni ljubo, da je nacijo, nallat!

V časih, ko se našim montanistom odjemlje pravica, študirati v Leobnu, z namero da na ta način kolikor mogoče malo slov. inž. nastopi mračni zagrozeni Nemcev, v časih ko vsi protidržavni elementi rujejo na vse mogoče načine proti obstoju naše države, v teh težkih časih torej, zavajamo važno mesto v tako narodno ekoponiranem kraju kot je ravno Kočevje, — zagrozen nekdanji avstrijski okcir — inž. Keck! Gosp. inž.: »Quusque tandem abutere patientia nostra?« Eden v imenu mnogih

niška politika Demokratske stranke, referenta g. Pavle N. Angelić in Milan Pribičević, narodna poslanca. 8.) Agrarna politika Demokratske stranke, referent g. dr. Hinko Krizman, narodni poslanec. 9.) O socialni politiki Demokratske stranke, referent g. dr. Vekoslav Kukovec, narodni poslanec. 10.) Program Demokratske stranke, referent g. dr. Voja Marinković, narodni poslanec. 11.) Statut Demokratske stranke, referent g. Svetozar K. Giorgijević, narodni poslanec. 12.) Poročilo predsednika glavnega odbora Demokratske stranke g. dr. Ive Kristelja, narodnega posl., o dosedanjem delovanju glavnega odbora in absoluturium dosedanjemu glavnemu odboru. 13.) Predlogi, izročeni glavnemu odboru dne 20. oktobra t. l. 14.) Razpravljanje in sprejem resolucij po posameznih vprašanjih. — Slovenijo bo na stranknem kongresu zastopalo približno 60 delegatov.

— Protiv in naše obrambne priprave. V svojem »Radikalu« je napisal Stojan Protič članek, v katerem obsoja energičen nastop naše vlade, ki je stopila brezobzirno na branik naših državnih interesov. On sicer odobrava vojaške priprave, toda trdi, da je bila vlada predač, ker je odredila vpoklice treh letnikov, češ, da imamo stalnega kadra dovolj, ki bi znal braniti naše državne interese. Kdor je malo pozna ustrojstvo vojske, ta v in pozna nalogo stalnega kadra, ki tvori le jedro vsake operacijske vojske, kateremu se morajo pridodati pripadajoče rezerve. To ve Protič sam najboljši, a vendar je izbral ta moment kot hujškanje proti sedanji vladi. Protiku je seveda nasel »Slovenec«, ki priobčuje njegovo demagoško notico, češ, kaj nam je potrebno vpoklicev, ko imamo dovolj vojske! O ti klerikalni metodi bo treba spragovoriti na koncu koncev resno besedo!

— Naš budimpeštanski poslanik Vesti, da je bil naš budimpeštanski poslanik Milojević odpoklican, so neresnične. Poslanik Milojević je še vedno na svojem mestu in je stalno v zvezi z našo vlado.

Prosveta

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

DRAMA.

Sobota, 29. okt.: »Kozarec vode«. B. Nedelja, 30. okt.: »Ljubezen«. Izven.

OPERA.

Sobota, 29. okt.: »Boris Godunov«. E. Nedelja, 30. okt.: »Dalibor«. A.

»Novi Rod«. Preletli smo »Novega Roda« številke za meseci junij, julij, avgust in september. V njih je nakopičenega pre mnogo gradiva prave umetniške cene. I doneski so v omenjenih številkah prispevali pisatelji in pesniki: Batagelj, Bevil Golar, Gradnik, Gruđen, Kmetova, Kossem, Levstik VI., Lipah, Lovrenčič, Meško, Milčinski, Pastuškin, Petruška, Pogelnik, Roš F., Sardenko, Širok K., Zore Zgur in drugi. V znamenju njihovega sedruštva stoji »Novi Rod« na višku sedanje slovenske leposlovne produkcije z mladino. — »Novi Rod« izhaja enkrat na mesec in je bogato opremljen s slikami / A. Bucika. Uredništvo in uprava lista je Trstu, Ruggero Manna 20/l. — Za Jugoslavijo stane »Novi Rod« na leto 15 li

CLAUDE FARRERE: 17

Morski ropar

(Le Flibustier des Mers.)

Roman.

Desetkrat je bilo treba očistiti »Lepo podlascio«, ki so se jej oprijele trebuha morske alge in školjke in druga nesnaga. Vsakokrat je bilo za to čiščenje potrebno potovanje na južne peščine pod kubanskimi otočki, kjer so pred nosom Špancev Flibustejci opravljali takšne potrebne posle, ne da bi jih Španci le enkrat zapazili, ker je ta kraj za skrita popravila najprikladnejši v vseh Antilah in jedini, kjer morje nikdar ne valovi in buči za stolp visoko, kakor drugod. In vsakokrat se je po takšnem čiščenju »Lepa podlascio« podala na nova pota in novim uspehom nasproti.

Polje korzarjev se je ščasaoma še povečalo. Kralj se je končno res zapletel v vojno ne samo s Holandci, ampak skoraj z vso Evropo. Država za državo je postajala sovražna. Koncem leta 1672. se je sovražnikom pridružila tudi še Španija in kmalu na to Danska, potem Brandenburg in končno celo sveto rimsko cesarstvo samo. Vsaka ladja, ki se je odselej kjerkoli prikazala, je bila sovražna, če ni imela francoske ali angleške zastave. Tomažu se je zdelo ravno tako zabavno kakor koristno, da se spusti na lov za vsakim jadrom, ki se oddaleč... kaže, ne da bi si bil mnogo napačil oči, kakšna je barva na drogu. Plenjenje je tako postalo še lažje in enostavnejše. Najnestrpnejši njegovi tovariši, ki se jim je najbolj tožilo po domovini, so morali priznati, da je pametno, če nadaljujejo s svojimi križarjenjem, ki

jim prinaša vsak čas novih in znanih dobičkov.

Sicer pa je bil Tomaž ne samo hraber in drzen, ampak tudi nič manj razumen. Če tudi po najmanjših plenih ni prekinil križarenja in se vrnil v domovino, je vendar pazil, da se varujejo interesi vseh udeležencev, armatorjevi, oskrbovalčevi in pa njegovih dečkov. Flibustejci pridejo čisto ob vse sadove svojih slajnih pohodov, ker nimajo dovolj strpnosti in potrebne skrbnosti. Če treba, da store kaj drug za drugega, jih ovira nepremagljiva lenoba in neka mrzkost. Tudi jim škoduje znana njih razsponost. Če prinesejo uplenjeno blago kamorkoli na prodaj, jim domačini nikdar ne noudijo toliko, kolikor je reč v resnici vredna, Flibustejci pa sprejemajo deloma iz resnične potrebe deloma pa iz brezmejnne brezskrbnosti in lahkorniselosti tudi najnižjo ceno, ali pa se raz-

srđijo in pomečejo vse blago v morje. Tomaž je pa izvrsten trgovec in se okorišča na vsakem svojem pohodu. Nikdar mu ne zmanjka denarja, med svojim moštvom pa vzdržuje z največjo strogostjo napet red in brezmejno pokorščino. Zato odklanja vse nedostadne kupčijske ponudbe in prodaja svoje blago za pravo ceno. Čim pa nabere dovolj gotovine, mu jo vedno uslužni gospod de Orgeron zamenja za menice, veljavne in plačljive v francoski domovini. Vitezu Danycanu zato ni treba, da bi se ganil le s korakom iz svojega Saint-Malo-a, pa vendar sprejema svoje novce in ž njimi vred razvdi velike uspehe svoje ladje in svoje pametne misli, da je najel Tomaža za kapitana svoje ekspedicije.

Sedaj pišemo leto 1676. in »Lepa podlascio« križari lepega spomladnega večera in išče novih prigod. Vre-

me je lepo, morje mirno in vetr malo. Kapitan Tomaž Trublet in njegov poročnik Louis Guénolé počivaj po večerji v veliki kabini zadnjeg ladijskega kastela. Line so širok odprte. Skozi nje se bleste žarki z hajajočega solnca. Topel, opojen veter! Na nebu se sprehajajo oblaki kakor ovčice na paši. Vsaka izgled kakor rožnat očišč v sinjem mori in vsaka odbija žar tonečega solnca ki zaliva vso gladino s svojim žrom. Okrog fregate pa migota prišerno igranje valov, ki blešče vse zase kakor zublji tekočega plamen. »Le glej!« pravi Tomaž Trublet in gleda skozi lino. »Le glej! Te maloneške oči ne vidijo vsak dan okopov svojega mesta, pa naj letni čas še tako ugoden!«

(Dalje.)

VSI NA DELO NA RESIMO BRATE!

Domače vesti

*** Slavnostni sprejem pri češko-slovaškem konzulatu.** Včeraj ob 11. dopoldne je bil svečanostni sprejem in čestitanje povodom tretje obletnice osvobodjenja češkoslovaškega naroda v srebrni dvorani hotela Union. Čestitke je sprejemal češkoslovaški generalni konzul dr. Beneš, navzoči so bili vsi državni uradi po svojih predstavnikih, na čelu pokrajinski namestnik gosp. Ivan Hribar, vojske in cerkvene oblasti, zastopniki društev in raznih organizacij. Navzoče je pozdravil generalni konzul dr. Beneš, ki je v svojem nagovoru pozdravil jugoslovansko - češkoslovaško vzajemnost, ki je ravno v zadnjih kritičnih momentih dokazala, da predstavljata oba združena naroda nepremagljivo moč. Prežitel je pozdravila telegrama na predsednika češkoslovaške republike Masaryka in kralja Aleksandra. Zahvalil se je na pozdravi pokrajinski namestnik Ivan Hribar. — Pri slavnostnem sprejemu je bil navzoč kot omenjeno, kr. pokrajinski namestnik minister Ivan Hribar s vsemi nadležni posameznimi poverljivost, škof dr. Jeglič, župan dr. Perič za načelnik magistratnih uradov, rektor univerze dr. Krek, sanitetni šef dr. Krajec, v imenu Sokolskega Saveza dr. Ravnhar, kot predstavniki raznih kulturnih in stanovskih korporacij.

*** Izpizembe v državni službi.** Poštovna brzojavna agencija Vladimir Vojska je imenovan za pošta s 5. razreda ter obsejnim dodeljen v službovanje odseku poštne in brzojavne direkcije v Ljubljani. Računski praktikant Rudolf Turk je imenovan za računsko asistenta pri računovodstvu delegacije finančnega ministarstva v Ljubljani. Višji davčni uradnik pri davčnem uradu v Laškem Rudolf Kovačič je trajno upokojen. Službeni mesti carinikov 4. razreda carinarnice v Gornjem Omurju Antona Kopic in Marka Zorka sta proglašeni za izpraznjene.

*** Odlični gosti v Zagrebu.** V četrtek srečo so prispeli v Zagreb odposlanci Češke akademije znanosti gg. Karel Kadec in Slavoljub Mrazek, Češkega učnega društva gg. Jaroslav Bidlo, Srbske akademije znanosti gg. Ljubomir Stojanović, I. Zujović, N. Vulić in A. Belić ter Učeneško društvo v Ljubljani g. prof. dr. Kidrič. Namen tega sestanka je, da zastopniki omenjenih korporacij stopijo v stik s člani Jugoslovanske akademije in da se najde temelj za zblizanje in skupno znanstveno delovanje vseh omenjenih korporacij. Upati je, da se delegatom posreči odstraniti vse težkote, ki so na poti ideji skupnega dela.

*** Prekmurska meja definitivno določena.** Razmejitvena komisija zaslišuje prebivalce nekaterih obmejnih občin o gospodarskih zadevah. Razpeloženje med ljudstvom je mirno. Krivci zadnjih izredov so že izpušteni iz mariborskih zaporov, vendar pa se preiskava proti njim še nadaljuje.

*** Novi bankovci po 10 dinarjev.** V Beograd je prispela te dni prva partija novih bankovcev po 10 dinarjev, ki so bili izdelani v Ameriki. Na eni strani novčanice je naslikan orjak, ki obrača veliko kolo, ki pomenja delavstvo in industrijo, na drugi strani je naslikano Dobro polje in Sokol kot simbol proboja fronte in narodnega ujedinjenja. Oim dope še večja količina, se novi bankovci puste v cirkulacijo.

*** Ali more biti državni uradnik član magistratnega gremija?** Nasproti mnenju, ki ga je naš list izrazil v poročilu o občinski seji, po katerem državni uradnik ne more biti član magistratnega gremija, je izdal magistrat v obliki okrožnice listom poročilo, v katerem meni, da more biti državni uradnik v magistratni gremij izvoljen, ker institucija magistratnega gremija ni identična z občinskim svetom» v smislu § 47. novega občinskega volilnega reda. Razumemo tudi to tolmačenje občinskega volilnega reda, ne moremo pa pristati na to, da spada avtentična interpretacija občinskega volilnega reda pred forum ljubljanskega mestnega magistrata. Beležimo, da se pojavlja s to magistratno okrožnico pričetek nekakšnega uradnega presojanja, ki naj služi za politične popravke »črno - modrodeč« konfliktu v občinskem svetu.

*** Promet kamniških vlakov se podaljša do Ljubljane gl. kol.** Z dovoljenjem prometnega ministarstva prične s 1. novembrom t. l. voziti vsi kamniški vlaki direktno do oziroma od Ljubljane gl. kol. Kamniški vlaki prihajajo v Ljubljano gl. kol. ob 6. uri 36 minut, 18 uri 07 minut ter 17. uri 36 minut in odhajajo ob 7. uri 45 minut, 14. uri 02 minute in 18. uri 39 minut. Vozni red med Kamnikom in Ljubljano drž. kol. se ne izpremeni. V Ljubljani gl. kol. je s tem vzpostavljena najugodnejša zveza na vse strani.

*** Mestno tržno nadzorstvo.** Zaradi snajdenja prostorov bo urad mestnega tržnega nadzorstva v Ljubljani v ponedeljek dne 31. oktobra za stranke zaprt.

*** Najemniki Slovenije, pozor!** Prejeli smo: Vseled množicah se dopisov iz naše pokrajine glede smotra »Društva stanovanjskih najemnikov za Slovenijo s sedežem v Ljubljani«, obveščamo vse najemnike, da ima to društvo namen, pobirati draginjo v hišnajemniških vprašanjih in o pravno draginje sploh. Članom dajo društvo brezplačno vse informacije.

glede razmerja najemnikov napram hišnim lastnikom. Društvo se je osnovalo na podlagi okrajinske vlade potrjenih pravil za celo Slovenijo, ter se valed tega lahko v vsakem kraju osnujejo podružnice. Smernica društva je strogo ekonomična — nepolitična. Najemniki cele Slovenije, zavedajte se sedanjega težkega gospodarskega položaja in pristopajte v obilnem številu k prepotrebni organizaciji »Društva stanovanjskih najemnikov« ter snujete vse povesodi podružnice! Na zahtevo pošljemo vsakemu priravljalnemu odboru pravila.

*** Prodaja mleka v Ljubljani.** Mestni magistrat Ljubljani objavlja, da je od dne 1. novembra 1921. prepovedana v Ljubljani vsaka prodaja mleka po ulicah in trgih, ker je uspešna kontrola tega mleka nemogoča. Istotako je prepovedan direktni dovoz od mestnega magistrata nepreiskusnega mleka posameznim kupcem in zavodom. Mestna mlekarja v Ljubljani, Vojaška ulica št. 10, pa prejema vse mleko dežele, ako odgovarja minimalnim kakovostnim zahtevam ter plačuje mleko po maščobi. Potvrjeno mleko se neplačano zavrne. Kmetovalci bližnje ljubljanske okolice pa smejo svoji zalajeno lastni pridelek mleka dovažati v Ljubljano strankam na dom, ako se izkažejo s tozadevnim potrdilom dotične stranke, ki se ima vsak mesec obnoviti, in s potrdilom županstva domačega kralja dovažalca, da dovažata lastno mleko v Ljubljano. Mleko kmetovalcev, ki bodo dovažali svoj lastni pridelek strankam na dom, se bo od strani mestnega magistrata stalno preiskovalo. Strankam, ki se bodo preizkušnjem protivile, ali pri katerih se bo dvakrat konstatirala potvorba mleka, se bo prepovedalo za daljši rok dovažanje v Ljubljano in se bodo ovadile državnemu pravdnstvu.

*** Srečka »Kola jugoslov. sester«** naj bi se pridružila večjim računom v restavracijah! Pač res je, da več oči več vidi in da toliko misli, kolikor glav. Uvideva se to na vsaki seji Kola sester, kjer je toliko koristnih predlogov in toliko uvaževanja vrednih želj. Na zadnji seji je predlagala gospa B., naj bi se po restavracijah dodela k vsakemu večjemu računu še srečka Kola. Koliko se pa pozna en dinar več na današnjih računih! Posamezniki ne bodo niti občutili, da so izdali en dinareček več, Kolo pa bo imelo vendar le s tem razpehili dokaj srečk. Apeliramo prav toplo na gg. restavrate, da to dovolijo in na gg. plačilne natakarije, da se potrudijo z našimi srečkami samo toliko, da jih pridenejo vsakemu večjemu računu. Kolo ima stalno pred očmi nalogo, ki si je nadelo, zato poskuša in trka na vsa rodoljubna srca, da bi pomagala Kolu pri njegovem slovokoljubnem in narodnem delu. Nadejamo se, da bodo gg. restavrate, kakor gg. plačilni natakariji izpolnili našo skromno željo.

*** Državni stanovanjski urad v Ljubljani** bo zaradi čiščenja v dnevih od 31. oktobra do 1. novembra 1921. zaprt.

*** Kongres lekarnarjev.** Kongres Saveza združenih lekarnarjev se vrši od 28. do 30. oktobra v Beogradu. Na tem kongresu se bo tudi proglasilo ujedinjenje vseh lekarniških društev Jugoslavije.

*** Električna Zagreb.** V Višnji gorci se snuje z glavno 6 milijonov kron delniška družba pod imenom »Elektrarna Zagreb«. To podjetje bo iskoriščalo vodne sile reke Krke. Prva centrala bo v kratkem dograjena ter bo preskrbovala z električnim tokom velik del Dolenjske. Pri podjetju sodelujeta Ljubljanska kreditna banka in Slovenska eskomptna banka.

*** V Ptuj se je dne 26. oktobra ob 6. zvečer vršil v društvenem domu skupni manifestacijski zbor demokratske, socialno - demokratske in narodno - socialne stranke. V nabitno polni dvorani je bilo gotovo čez 1000 ljudi. Predsedstvo je vodil občinski gerent g. dr. Senčar. Govorili so za JDS načelnik organizacije dr. Tone Gosavlj, za NSS g. Šerona. Na predlog dr. T. Gosaka so se potem sprejele resolucije, in sicer poleg ljubljanske resolucije tudi zahteva: Karel naj se internira na oddaljenem kraju. Madžarska se mora razorožiti, plačati vse stroške, odstraniti sedanj sistem, izvesti svobodne volitve; postavi naj se Madžarski nadzorovalni komisija, parlament naj da vladi vs polno moč za osigurvanje integritete naše države, ki rabi koridor med srboj in češkoslovaško. Končno izjavljajo vse tri udeležene stranke, da so solidarno v obrambi naše narodne države in da hočejo podpirati democijo.**

*** Baranjski begunci raznih intelektualnih poklicev žele zaposlenja,** oziroma primerne službe. Posrečevalnica za delo in inspekcija dela v Ljubljani daje za zadavi informacije in sprejemata prijave. — Industrijska, trgovska in druga privatna podjetja kakor intelektualni poklici se vabijo, da sprejmejo v službo begunce-intelktualce iz Baranja.

*** Hrvatsko planinarsko društvo iz Zagreba** je preklekalo nameravani skupni izlet, ki bi se imel vršiti 30. t. m. na Kamniško sedlo.

*** Italijanski mesarji v Bohinju.** Na kolodvoru v Bohinjski Bistrici koljejo Italijanski mesarji živino, ki je bila nakupljena za eksport v Italijo. Ker pa je Italijanska vlada prepovedala uvoz žive go-

vedi, se kolje živina v Bohinju in se potem meso izvaža preko meje. Za izvoz je baje že pripravljenih 50 vagonov mesa. — — —

*** Prof. Ivan Milčetič.** V Varaždinu je umrl predčerašnjim upokojeni gimnazijski profesor in znani znanstvenik Ivan Milčetič. Že v zgodnji mladosti se je pokojnik začel baviti s pisateljevanjem. Jugoslovanska akademija ga je povelila z urejanjem »Zbornika za narodni život i običaje južnih Slavena«. Sodeloval je v akademiji »Gradji za povjest hrvatske književnosti«, pri »Radu« in »Starinah«. Najvažnejša njegova spisa sta »Hrvatska glagolska bibliografija« in »Čakavština kvaternskih otokov«. Milčetič je bil rojen leta 1853. na otoku Krku, študiral pa je na univerzah v Zagrebu in Pragi. Zlasti pri svojih dijakih ostane v najlepšem spominu.

*** Smrtna kosa.** V Gornjem Logatcu je na domu svojih staršev umrl 16letni dijak Karl Meze, šestotolce realne gimnazije v Ljubljani. — V Ljubnem v Savinjski dolini je umrla poštna oficijalka Pepca Ermenec v starosti 22 let. — V Ljubljani je umrla ga. Ana Pantar, roj. Verovšek.

*** Izgnana sta bila iz Maribora** po prejetem enoletnem zaporu zaradi tatvine 20letni Jakob Novak iz Vrhnice in 20letni Karel Kozar iz Ijutorske okolice.

*** Tragične posledice prenapete** hujškarije Poročajo nam: Osemnajstletna Antonija Grudnik iz Šmiklavža pri Novi Štifti se je udeležila s svojimi prijateljicami neke narodne veselice. Dekle je bilo pobožno in čednostno. Ko je zvedel tamošnji župnik, da se je udeležila narodne veselice, je poklical k sebi in ji začel očiti, da je zagrešila največji greh, da je zapudila peku in največji mukam. Dekle si je vzelo te duhovnikove grožnje tako k srcu, da je začelo v svoji prirojeni pobožnosti dvomiti samo nad seboj, postalo je melanholično, govorilo je naokoli, da je pogubljeno, da ni opravilo pravilno izpovedi, da je sprejemalo po nevrnodnem sveto obhajilo. Začelo se je ogibati ljudi. Kdor jo je nagovoril, mu je odgovorilo, da naj ne govori z njo, ker je pogubljeno. Ker so zdravniki ugotovili na dekletu pojave blaznosti, in to verske blaznosti, so jo prepeljali v ljubljansko blaznico, kjer se revica sedaj nahaja.

*** Z doma je pobegnil neznanek** kam leta 1901 rojeni Stefan Pleteršek. Pogreba jo ga že od torka.

*** Gozdni požari v Srbiji.** Iz Pirota Cuprije in Užice javljajo velike gozdne požare. Vse potrebno je že ukrenjeno, da se ogenj zajeti. Vzrok številnih požarov še ni dognan.

*** Strahovita eksplozija.** V trdnjavi »St. Helena« pri Genui se je valed požar vnela municija. Trdnjava je zletela v zrak. Eksplozija je 40 km naokoli napravila velikansko škodo. Zrtev je mnogo. Dosedaj so potegnili 29 trupel izpod ruševin. Nad 300 ljudi je ranjenih.

*** Strela udarila v hlev.** Na Gorjušah v Bohinju je v nedolgo ponosni udarila v hlev posestnika Mlakarja strela ter ubila konja, kravo in eno kozo. Strela je povzročila požar, katerega so pa domačini kmalu ugasili.

*** Požar na Unči.** Na Unči je te dni pogorel opeko krit hlev Andreja Ogrizka, ki stanuje v Potočju. V hlevu in poleg stoječem hozolu je bilo spravljeno seno vrtnice »Impey« ter seno posestnikov Ivana Urbasa in Antona Bajta, vsega skupaj nad 40.000 kilogramov. Škoda je velika. Zažgali so baje otroci.

*** Nabiranje darov za lasten žep.** Nek Fran Vizjak je v krškem okraju pobiral darove za pogorele v Klečah ter se je kot nabiralec legitimiral s potrdilom »Zupanstva v Klečah«. Dognalo pa se je, da je bilo to potrdilo ponarejeno in da je Vizjak nabiral darove za svoj žep. Nabiralec je bil aretiran in sodišču izročen.

*** Nesreča z granato.** Pri Pragerskem se je zopet pripetila velika nesreča valed neprevidnega ravnanja z granato. Zadnje nedeljo so otroci zopet našli na paški granato in jo vrgli v nek jarek, kjer je eksplozirala. Dva dečka sta bila od drobcev zadeta ter sta ostala na mestu mrtva.

*** Tatvina na železnici.** Med vožnjo od Maribora do Ljubljane je bila nadzorniku Južne železnice Franu Terntniku ukradena zlata ura z zlato verižico, vredna 8000 kron. Tat je begnil brez sledu.

*** Mala krenilca.** Ivan Bortič, delavec v delavnici Petra Bizjak. Celovška cesta je delal na cirkularni žagi. Valed neke grde pa je zagnalo desko v stran, pri tem na se je ural v desno roko. — Uršula Slabo, vrtlarica v Novem svetu pri Hotedršici, je šla po kamentih stopnicah navzdol. Zaradi ponaravila stopnic se ni bil pritrjen dižat. Pri hoji pa je omahnila in je tako pri padcu udarila z levo roko po oknu in si tako prerazela roko.

*** Venk kadilec,** kateri dnevno uporablja ITO-pasto za čiščenje zob je sigurno oproščeno močnega diha iz ust.

Sport

*** Nogomet. — Itrija, Zagreb: Itrija.** Ljubljana. V nedeljo dne 30. t. m. ob pol 16. uri se vrši na igrišču Itrije tekma med zagrebško in ljubljansko Itrijo. Po prvenstveni tabeli je Itrija peti prvorazredni klub Zagreba. — Pred tekmo igra ob 14. uri Hermes in rezerva Itrije. — Na praznik dne 1. novembra igra v Ljubljani prvak Maribora S. S. K. Maribor.

Gospodarsivo

URADNA NAZNANILA LETOŠNJEGA VINSKEGA PRIDELKA.

Finančnega ministarstva naredba za Slovenijo, da mora vsak vinski kupec in vinski producent naznaniti v teku 24 ur množino vketenega vina ali vinskega mošta, le mod našimi vinogradniki vzbudila veliko razburjenost, ki je žalibog na Dolenjskem, in sicer v Grčevju pri Novem mestu povzročila celo krvavi boj med vinogradniki, financarji in orožniki, in je ta boj zahteval celo eno žrtev ter več ranjenec.

Tega obžalovanja vrednega dogodka ni povzročila naredba kot taka, marveč edino le način izvršitve te naredbe.

Napačno je bilo namreč, da ljudstvo ni bilo o tem pravočasno in dovolj poučeno in da se je pričelo hitro prestrogo po navedbenih predpisih postopati.

Proti naznanilu dobljenega ali vketenega pridelka bi nihče ne oporekal, ko bi vedel, zakaj se gre. Kmet pa smatra vsako popisovanje pridelka, zlasti po finančnih organih, kot prvi pogoj za zvišanje davka, če ne celo za kako rekvizicijo. Zato se seveda takim pregledovanjem zoperstavlja in tajna jezica prične v njem kuhati, če mu tuja oseba prične po kleti stikati, meriti ter zapisovati njegov pridelek in močeno se groziti s kaznjem ter z zaplenbo vsega pridelka vled opustiti ali nepravilnega naznanila.

Če je pa prepričan, da take napovedi nimajo zanj v gnotnem oziru nikakih zlih posledic (katerih sedanja napoved faktično nima), izvrši brez ugovora po možnosti točno svojo dolžnost, če le ima v to dovolj časa na razpolago.

Bil sem sam priča v krškem okraju, kako so posamezniki hoteli v urade naznanjevati množino svojega letošnjega vinskega pridelka, ko ga še niti popolnoma niso vketili ali sprešali, boječ se, da ne dosepejo z naznanilom prepozno in da ne bodo zaradi tega imeli še druga nepotrebnega pota in stroške.

Take zelo važne naredbe se ne smejo razglasiti samo v »Uradnem listu«, ki ga le gotovi krogi dohijo in čitajo, marveč tudi v raznih političnih in strokovnih listih ter potom županstev in župnih uradov. Tudi se ne smejo razglasiti v zadnjem trenutku, marveč vsaj dva do tri tedne pred izvršitvijo. Na ta način je dana tudi kmetijskim strokovnjakom in drugim tozadevnim javnim organom prilika, da nevedno ljudstvo, če treba, še pravočasno o tem natančneje podučijo ter jih na vse dobre in slabe posledice take naredbe opozorijo.

Ako je še kupec, bodisi gostilničar, vinski trgovec ali privatnik primoran naznaniti provenjemo v svoji kleti vketenega vina ali mošta, potem je pač izpodbiti vsak predsodek zamočkanja ali celo tihoptstva od strani producenta. Vse se da mirno in lepo izvesti, samo bolj premisljeno in nuprenagljeno je treba postopati.

Tudi bi bilo želeli, da se take naredbe izdajo obenem za vsa država veljavne in ne le za posamezne pokrajine, ker le na ta način je mogoče dognati pravo množino vsakoletnega pridelka, dočim se je do sedaj vse le bolj aproksimativno cenilo. Pri taki cenitvi pa diferira množina navedenih hektolitrov v vsi državi lahko za pol ali tudi za cel milijon, kar neugodno vpliva na pravo regulacijo vinskih cen, bodisi za domač konzum ali za izvoz.

LJUBLJANSKI TRG.

Valed draginje je trgovanje manj živahno in se opaža skrajno štedenje. Pomankanje mase in boljih vrst slanine je občutno. Mestna aprovizacija skuša nabaviti tako veliko zalogo mase, da bo zamogla v večjem obsegu kot dosedaj za celoten trg vzdrževati prodajo mase in vplivati na cene. Nakup mase je valed zadrževanja v produktivnih krajih težav.

Glede moke so se izvršile že vse predja založena s prvovrstnim blagom. Od 29. oktobra nadalje se vrši razprodaja krompirja v barakah za šolo na Ledini, Kotnikova ulica. Vsaka stranka dobi brez potrdila poljubno množino izbranega krompirja. Stranke se naprošajo, da kolikor mogoče hitro pridejo pa krompir, lokler je še ugodno vreme. Vreče naj prinesejo stranke s seboj. Množino po veš tisoč kilogramov se oddajo istotam.

Glede mke so se izvršile že vse predprave, da v nekaj tednih prične mestna aprovizacija z redno oddajo prvovrstne moke pekem in tudi občinstvu, da se bo vsaj nekoliko vplivalo na znižanje cen moki.

Glede mestne aprovizacije se občinstvo prosi, naj sodeluje pri vpostavitvi tega velepotrebneega zavoda in pomaga odstraniti vse ovire. Iz posameznih nedostatkov naj se ne dela takoj izpoučeka težav, in ne naseda agitaciji ljudi, ki jim ta ustanova ni po volji iz sebičnih vzrokov.

Samaobsebi umevno je, da se ne morejo odstraniti preko noči vsi nedostatki, ki izvirajo iz dolgo dobo let trajajoče nesolidnosti v mlečni trgovini, temveč da bo treba nekaj mesecev pridnega dela, da uspostavimo popoln red, ki bo v pri kmotu kot mešanju.

*** Zaradi naše pomanjkljive** trgovske statistike napada »Slovenec« dr. Kramerja kot bivšega trgovskega ministra. Ta napad je zgrešil svoj cilj. Izvozna statistika je bila za časa, ko je bil dr. Kramer minister, v resortu finančnega ministra in so bila Kramerjeva prizadevanja, da prenese ta posel na trg.

ministarstvo, žal zaman. »Slovenec« trditve, da se je pod dr. Kramerjem res vilo »najboljše izvoznikarstvo«, je ena izmed najbolj karakterističnih klerikalnih klevet. Kakor znano, je dr. Kramer odpravil sistem izvoznice z uvedbo deloma državnega, deloma svobodnega izvoza (za živila). Izvoznikarski sistem je upeljal prijatelj klerikalcev g. Ribarac in ves čas je bil šef tega urada v ministarstvu klerikalni gospodarski strokovnjak dr. Slokar, intimus g. Korosec. Z odpravo tega sistema po dr. Kramerju je šelo gospodarska politika države mogla kreniti na zdravjejo pot.

*** Izplačevanje in podaljšanje zopet v plačilo dospelih 60-ih državnih bonov** v kronah in v dinarjih se po uradnem poročilu delegacije ministarstva finančne prične s 1. novembrom t. l. in se vrši za Slovenijo edino. Le pri finančni deložni blagajni v Ljubljani. Podrobnosti so razvidne iz razglašene delegacije št. 4195/Val., ki je objavljen v Uradnem listu. Za bono se lahko zahteva izplačilo, lahko pa se tudi dajo podaljšati. V poslednjem primeru se izplačilo 60-ih anticipativno obresti od dneva prezentacije za daljših 6 mesecev.

*** Produktna borza v Novem Sadu** dne 25. oktobra: Pšenica: 78 kg baška 1175 (blago); krmilni ječmen: 64 kg teški 960 (blago); pivovarski ječmen 1030 (blago); oves: baški 815 (blago) 800 (denar), sremski 800 (blago); koruza: baška stara 900 (blago), nova (dobava december) 800 (blago), 780 (denar), banatska nova (november) 775 (blago); moka (brez vreč): št. 0 1600 (blago) zaključek 1490, krušna št. 5 1320 (blago), št. 6 zaključek 1300, krmilna moka 600 (blago); otrobi (z vreč): ab Baška 550 (blago); fišol: beli novi 1150 (blago), beli stari 1050 (blago); svinjska mast: netto ab Baška 6500 (denar).

Borza

Zagreb, devize: Berlin 169 — 173, Bukarešta 205 — 210, Milan 1180 — 1190, London 1200 — 1210, Newyork kabel 202, ček 208 — 200, Pariz 2200, Praga 302 — 304.50, Švica 5500 — 5525, Dunaj 7 — 7.50, Budimpešta 38.50 — 40, valute: dolarji 297 — 300, avstrijske krome 9, rubliji 14 — 20, marke 172 — 175, leji 205 — 208, lire 1165 — 1175. Banka za Primorje 875 — 880. Trg. obrtna banka 236 — 240. Hrv. eskomptna banka 685 — 695. Brodska banka 405. Jadranska banka 1600 — 1650. Jugoslovanska banka 495 — 498. Ljub. kreditna banka 900 — 910. Narodna banka 505. Praštrediona 5230 — 5250. Reška puška banka 450 — 460. Slov. eskomptna banka 630. Srpska banka 700 — 702. Gutman 1485. Nar. šumska industrija 570 — 575. Našička industrija drva 530. Slavonija 650 — 672. Ljub. strojne tovarne in livarne 620.

Beograd, valute: dolarji 73, leji 32, avstrijske krome 2, devize: London 269, Praga 75.50, Milan 290, Dunaj 1.80, Berlin 43.50, Budimpešta 10.

Dunaj, devize: Zagreb 1298 — 1302, Beograd 5'80 — 5200, Berlin 2347 — 2356, Budimpešta 478.50 — 481.50, Bukarešta 2495 — 2505, London 15.990 — 16.010, Newyork 4068 — 4072, Pariz 29.580 — 29.620, Praga 3817 — 3823, Sofija 2370 — 2380, Varšava 86 — 88, Curih 77.975 — 78.025, valute: dolarji 4028 — 4082, levi 2095 — 2105, marke 2352 — 2358, francoski franki 29.390 — 29.370, dinarji 5150 — 5170, poljske marke 92 — 94, leji 2475 — 2485, švicarski franki 77.275 — 77.425, češke krome 3767 — 3778, ograde krome 499.50 — 502.50.

Curih, devize: Berlin 2.97, Newyork 5.43, London 21.28, Pariz 39.30, Milan 21.30, Praga 5.50, Budimpešta 0.70, Zagreb 1.75, Bukarešta 3.70, Varšava 0.15, Dunaj 0.28, avstrijske krome 0.16. Berlin, devize: Rim 694.30 — 695.70, London 684.30 — 685.70, Newyork 177.92 — 178.10, Pariz 1283.70 — 1286.30, Švica 3266.70 — 3268.30, Dunaj 7.58 — 7.62, Praga 173.80 — 174.20, Budimpešta 22.87 — 22.98.

*** Tržaška borza** dne 26. oktobra: dinarji 36.50 — 37.50, češke krome 26.50 — 27, avstrijske krome 0.80 — 0.90, madžarske krome 3.30 — 3.50, nemške marke 15.50 — 16.50, dolarji 25.15 — 25.30, švicarski franki 460 — 465, — Jadranska banka 175, Cosulich 397, Gerolimich 1590, Lloyd 1390, Lussino 700.

Vremensko poročilo

Ljubljana 806 m nad morjem.

Čas opazovanja	Stanje	Temperatura	Vetrovi	Nebo
ob uri	barometra v mm	po C.		
28. okt.	7. 741.1	1.6	sl. svzh.	obl.
	14. 737.7	9.0	sl. jsgp.	obl.
	21. 738.0	6.7	sl. jug.	v. obl.

Srednja včerajšnja temperatura 5.8, normalna 8.0.
Vremenska napoved: v. obl. jutro vreme.

Lastnik in Izdajatelj Konzorcij »Jutra«
Odgovorni urednik V. E. Jolena

OBRTNA BANKA

v Ljubljani, Kongresni trg 4

Uprava
„Jutra“ in „Njive“
se nahaja v novih prostorih
nasproti glavne pošte
v Ljubljani, Prešernova ulica 54.
Istotam se nahaja
uprava „Domovine“.
Tiskovna zadruga
ima svoje nove prostore
v Prešernovi ulici št. 54
nasproti glavne pošte.

Delniška tiskarna d. d. v Ljubljani
sprejme tako
vajenca
s primerno šolsko izobrazbo.

Med prve slovenske klasike stojimo
dr. Ivana Tav. arja, njegovih delih
v jeseni in Visečka kronika
pa med najboljše slovenske novele in po-
eti. Obe prinaša VI. zvezek

Tavčarjevih zbranih spisov,
ki ga je uredil dr. Ivan Prijatelj in ki je
ravnotežen izšel.
Cena 74 K, po pošti 5 K več.
Naročila na Tiskovno zadrugo v Ljub-
ljani, Prešernova ulica, nasproti
glavne pošte.

Razpošiljalna
„KONKURENCIJA“
Ljubljana - Zg. Šiška

Gramofone, plošče, godbene avtomate
igle, peresa, posamezne dele
edino pri trdki
A. RASBERGER
Ljubljana, Sodna ulica 5.
Mehanična delavnica za vse popravila in druge precizne mehanike

NOVO! Albin Ogris NOVO!
Borba za jugoslovansko državo.
Cena 32 K, po pošti K 1-80 več.
Kdor se boče poučiti, kako so agitirali naši izseljenci med svetovno vojno
v Parizu, Londonu, Rimu, Washingtonu in dr. za Jugoslavijo in kakšne
težkoče so morali premagati, naj čita Ogrisovo knjigo. Spis nudi popol-
noma nova, dosedaj pri nas neznana dejstva.
Knjigo naročite pri 207
Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ulica, nasproti glavne pošte.

BRAKO-MIRNA
najmodernejše urejena tovarna
za izdelovanje najraznovrstnejših
PIL 1782
iz prvovrstnega materiala in v vsaki množini.
Prevzemajo se tudi stare pille v novo nasekanje.
Brata Kolenc, Mirna, Dolenjsko.
Cene zmerne! Izvršitev točna!
Pazite na znamko: BRAKO-MIRNA.

Večje množino 1790
dinamita
prodaja Fr. Stupica, trgovina s železnino
in poljedelskimi stroji v Ljubljani
Gospodarska cesta št. 1. Istotam se
sprejme tudi
več pomočnikov-železninarjev

Dobrega in zanesljivega
potnika
za
špacerijsko in kolonialno robo
išče trgovina v Ljubljani.
Plača po dogovoru. Polovico se v upravnistvu
„Jutra“. 1788

Sitne mlevene paprike
slatke i ljute, nudi na veliko i malo
Aleksand. Mošorinac,
Stara Kanjiza, Vojvodina. 1783

Kmetovalci, pozor!
Velike uspehe dosežete pri prasi-
kih, govedih itd., ako primete krmni
redilni prašek **REDIN**, lekarnarja
Plecolija v Ljubljani. 1616A

Lesteneč
(Luster)
zelo lep, trioglat, se prodaja.
Povpraša se v upravnistvu „Jutra“.

„Slovenski bombaž“
za pletenje
znamke „Jagnje“
v vseh idejih barvah in vsake debelosti.

Gramofone, plošče, godbene avtomate
igle, peresa, posamezne dele
edino pri trdki
A. RASBERGER
Ljubljana, Sodna ulica 5.
Mehanična delavnica za vse popravila in druge precizne mehanike

NOVO! Albin Ogris NOVO!
Borba za jugoslovansko državo.
Cena 32 K, po pošti K 1-80 več.
Kdor se boče poučiti, kako so agitirali naši izseljenci med svetovno vojno
v Parizu, Londonu, Rimu, Washingtonu in dr. za Jugoslavijo in kakšne
težkoče so morali premagati, naj čita Ogrisovo knjigo. Spis nudi popol-
noma nova, dosedaj pri nas neznana dejstva.
Knjigo naročite pri 207
Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ulica, nasproti glavne pošte.

BRAKO-MIRNA
najmodernejše urejena tovarna
za izdelovanje najraznovrstnejših
PIL 1782
iz prvovrstnega materiala in v vsaki množini.
Prevzemajo se tudi stare pille v novo nasekanje.
Brata Kolenc, Mirna, Dolenjsko.
Cene zmerne! Izvršitev točna!
Pazite na znamko: BRAKO-MIRNA.

!!! Ugodna prilika !!!
Lep klavir

firme J. B. Streicher & Sohn, zelo dobro ohranjen ter z močnim in čistim glasom, je po ceni na prodaj. Zelo pripraven je za kak veliki salon ali gostilno kakor tudi za pevsko ali plesno solo in vsako glasbeno uporabo. Ogleda in kupi se v Ljubljani, Hranilniška cesta št. 7, druga bina vrata, I. nadstropje, vrata 48, vsak dan od 1/1. do 1/2. ure popoldne, v nedeljo pa od 9. do 12. ure opoldne.

Kupim
več vagonov bukovega oglja in 400 š. dobro ohranjenih vres za ogelje. Ponudbe na J. Paljevco, Slomškova ulica 21, Ljubljana. 1788

Obvestilo.
Imam v zalogi vse sokolske potrebščine: Kroje za člane in članice, telovadne obleke, čevlje, ovratnike, gumbe itd. Ceniki na razpolago. Zdravo! 1640
Peter Capuder, Ljubljana, Vidovdana c. 2, dobavitelj Jug. Sokol. Saveza.

Dve ali eno 1774
mesečno sobo
išče proti dobremu plačilu državni uradnik, oženjen, brez otrok. Dopisi pod „Soba za stalno“ na Aloma Company, d. z o. z., Ljubljana, kongresni trg 3.

Soba
brez pohištva 1773
s separiranim vhodom se išče za privatno pisarno. Cena stranska stvar. Ponudbe pod „Pisarna“ na Aloma Company, d. z o. z., Ljubljana, kongresni trg 3.

Naročite! Dr. Iv. Prijatelj:
Predhodniki in idejni utemeljitelji ruskega realizma.
418 strani.
Cena 90 K, po pošti 96 K.

Kdor hoče poznati rusko književnost in razvoj ruskih razmer, mu je ta knjiga neobhodno potrebna.
Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ulica, nasproti glavne pošte.

~~~~~  
Kdor hoče kaj prodati  
Kdor hoče kaj kupiti  
Kdor išče službe itd.  
— inseriraj v „Jutru“  
~~~~~

Zadružna gospodarska banka d. d. v Ljubljani.
Zadnja prilika! Zadnja prilika!
Štiri milijone kron
zadene v najsrečnejšem slučaju igralec v V. razredu II. kola Državne razredne loterije.
Srečka stane cela K 192.—, polovična K 96.—, četrtinka K 48.— in osminka K 24.— za one, ki so igrali v prejšnjih štirih razredih. Novi igralci morajo plačati srečke tudi za vse ostale razrede. Naročniki, katerim se pošiljajo srečke po pošti, naj pošljejo zraven še K 8.— za poštino in stroške.
Naročila se sprejemajo samo do 2. novembra t. l.
V četrtem razredu je zadela srečka št. 35.715, kupljena pri Zadružni gospodarski banki, glavni dobiček, ki je znašal
K 400.000.—. 1772
Še nekaj srečk ima na razpolago
Zadružna gospodarska banka d. d. v Ljubljani,
Dunajska cesta 38/I.

Ali ste že čitali novo številko „Njive“?
Clanki in razprave: „Dpozicija“. — „Anton Mahnič“. — „Novi kazensko-pravdni red“. — „Verska pripadnost otrok in verski pouk v šoli“. — „Naša železna industrija“. — „Paragraf 129. b) avstr. in 206. srb. k. r.“ — Cistek: Dva soneta. Bogat pregled. Številka 15/16 ima 48 strani in stane 20 K. Celoletna naročnina na „Njivo“ znaša 120 K, za naročnike „Jutra“ le 60 K.

Dvojno čiščeno češko postelino perje in puh C. J. HAMANN
Mestni trg 8. 1635

Pozor! Ključavničarji in kovači! Pozor!
Po niski ceni se prodaja več vrst železa, in sicer: ploščato, štirioglat, kotne, čestensko železo, klanje, žilne vrvi, bodoča žila in drugo železo.
Franco Tomažič & Co.
trgovina s železnino na debelo. Prešernova ulica 48.

Lanišče in predivo 1786
zamenja v **platno**
mehanična vrvarna, terlnica in predilnica Anton Šinkovec, Kranj, Grosuplje.

Spoznajte naše razmere in čitajte:
A. Melik: Jugoslavija, Zemljepisni pregled. I. del. Meh. vezana, fin papir 60 K, po pošti 3 K več.
A. Melik: Zgodovina Srbov, Hrvatov in Slovencev. II. dela I. del 21 K, II. del 42 K. Postnina za obo dela 9 K.
A. Ogris: Borba za jugoslovansko državo. Cena 32 K, po pošti K 1-80 več.
Dokumenti o jadranskem vprašanju. Cena 18 K, p. pošti K 1-80 več.
St. Sagadin: Naš sadašnji ustavni položaj. Cena 16 K, po pošti K 1-80 več.
Naročila sprejema:
Tiskovna zadruga v Ljubljani, Prešernova ulica, nasproti glavne pošte.

Jadranska banka
sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.
— Prevzema vse bančne posle najtočneje in najkulantneje. —
Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Sarajevo, Split, Šibenik, Zagreb, Wien, Opatija, Zadar, New-York, Frank Sakser, State Bank.
Poslovne zveze z vsemi večjimi mesti v tu- in inozemstvu.